

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Brevete refractate nu se primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena
E. Moss, Hasenstein & Vogler (Otto
Moss), H. Schalek, Alois Herndl, M.
Duka, A. Oppel, J. Donnerberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dobbs; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o serie
pe săptămână pe o coloană 6 cr. și
10 cr. timbru pentru o publi-
cație. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĂR DE DUMINECĂ 33)

„Gazeta” este în fă-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 stagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 180.—Anul LV.

Brașov, Sâmbătă Duminecă, 16 (28) August

1892.

Adunarea Asociațiunii Transilvane.

Brașov, 14 August v.

Măne se întrunesc adunarea generală a Asociațiunii noastre transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

Era hotărât, ca această adunare, să se țină de astădată în Blașiu, în vechiul focalar de cultură națională română.

Mărtea neașteptată a multă regretatului Metropolit Ioan Vancea însă, a făcut ca comitetul Asociațiunii să renunțe la ținerea adunării în Blașiu cel cernit și să-o convoce la Sibiu.

În scrisoarea de convocare a comitetului se dice între altele, că adunarea generală de față „va veni în pozițiune de a decide asupra unor chestiuni de importanță pte ca nici-odată în cei 31 de ani ai existenței acestei Asociațiunii.”

Trăim în adevăr în timpuri grele, când nici pe terenul literaturii și al culturii nu putem să desfășurăm o activitate liniștită și neimpiedecată. Faptul că mai multe adunări ale despărțimintelor Asociațiunii au fost oprite sub diferite pretexte de nimic, nu va fi cel din urmă, care va da de gândit și va reclama totă sollicitudinea adunării generale, pentru ca să se pună stavilă în viitorul unor astfel de neajunsuri.

E înverdat, că în stăruințele noastre pentru cultură, nici o piedecă nu pte să ne facă să șovăim în calea noastră, care este și trebuie să fie calea progresului, și nu a regresului, cum doresc adversarii culturii noastre.

Nu este pentru prima oară, că pacnicile noastre nisuite de a ne lumina și adăpa din isvorele adevăratei culturii, sunt bânuite de

cătră cei ce nu le vedă cu ochi buni. La 1883, când mișcarea noastră națională împotriva legilor pentru maghiarizarea școlilor ajunsese a fi generală și puternică, s'au fost ivit țărași aceleași reu-voitore bănueli cu tendințe politice, cari în timpul recentă au adus cu sine zădărnicierea mai multor adunări ale despărțimintelor Asociațiunii.

Astăzi, ca și atunci dicem, în ajunul întrunirii ostașilor lup-tătorii pentru cultura națională:

Limba dulce strămoșescă se ni-o păstrăm, se ni-o cultivăm și se ni-o apărăm—etă în puține cuvinte scopul Asociațiunii noastre literare. În liniște, departe de pasiunile țilei, cari turbură buna înțelegere dintre popore, noi fii credincioși ai nămelui românesc ne adunăm, ca să cărăm fiacare câte o petricică la marea clădire a viitorului nostru.

Nimic nu va pte face să ne clătinăm în această firmă și nobilă hotărire. Nici un fel de a-suprire sau prigonire nu ne va pte descuraja; nu va pte face să renunțăm vre-odată la ceea ce ne este mai scump în această viață, la limba noastră românească. Nu, căci de-am voi chiar să renunțăm nu vom pte-o face, fiindcă ea este parte integrantă din ființa și viața noastră.

Fi-ți dera salutați toți câți v intrați mâne pentru a depune tributul vostru de iubire nestrămutată pe altarul limbei românești!

Pena nu pte descrie bucuria ce-o simțim, știindu-v adunați în jurul sfântului altar al limbei și culturii noastre naționale. Lucrarea, ce v intra pe voi este lucrarea păcii, lucrarea iubirii de limbă și de năm. Der cu tote acestea ea întâmpină mari greutăți. Spre a ajunge ținta ce

ne-am ales-o cu toții, spre a pte birui nenumăratele piedeci, cari ni-se pun în cale, trebuie ca toți din tote părțile să lucrăm umăr la umăr, să lucrăm în strinsă unire și cu firmă rezoluțiune.

Câte nu sunt de făcut pentru multă cercatul nostru popor! Câte lipsuri și neajunsuri nu suferă poporul nostru pe tărâmul instructiunii naționale! Cât de mică este până acum rezultatul stăruințelor noastre pentru îmbunătățirea sortii lui!

Der totă astfel nu pte să fie și să meargă. Ori ne vom lupta cu totă strămoșescă bărbăție, umăr la umăr, ca să trăim și să învingem tote greutățile, — ori, decă nu, vom căde și vom apune. Altă cale de mijloc nu există pentru noi.

Alegerea, gândim, nu ne este grea. Voim să trăim, der să trăim ca Români cu dulcea limbă românească și cu românească cultură! Strămoșii noștri au luptat vécuri întregi; ei au suferit prigoniri și schingiurii amare în cursul timpurilor, pentru că n'au voit să se sacrifice legea și limba pe altarul dușmanilor, cari juraseră peirea lor.

Astăzi nu mai trăim în perioada sclăviei. În vécule aburului și al electricității nu ne mai pte fi oprit de-a merge la școlă, de-a învăța carte. Astăzi atărnă dela noi și nu mai dela noi, ca să asigurăm și să aducem la valbre existența noastră individuală națională, limba noastră, drepturile noastre.

Cu aceste scurte cuvinte salutăm dera cu iubire și încredere în viitorul nostru, adunarea generală de mâne a Asociațiunii noastre, dorindu-i cel mai deplin succes!

REPLICA

Junimii academice române din Transilvania și Ungaria.

Din etnografia și statistica Transilvaniei și Ungariei.

Cum se înmulțesc Maghiarii.

Junimea maghiară, întocmai ca societatea din care face parte, își dă multă silință a retăcea în fața cetitorilor străini, existența națiunilor nemaghiare în Ungaria.

Cu risicul de a supera pe colegii noștri, noi vom accentua, că în Ungaria locuiesc 6 națiuni, cari se deosebesc între sine atătu după originea lor, după limba ce o vorbesc, cât și după moravurile, obiceiurile, aspirațiunile și în parte după momente profesionale.

Aceste națiuni sunt următoarele:

Maghiarii,	Slovacii,
Românii,	Rutenii,
Germanii,	Serbi,

Croații, alcătuind un stat relativ independent de Ungaria, nu intră în această categorie.

Înainte de a arăta neadeverurile statistice din „Răspunsul” maghiar, trebuie să constatăm un lucru.

Recensămintele populațiunii din Transilvania și Ungaria au fost și sunt de colere panmaghiară, ca tote instituțiunile octroate în această țară din partea hegemonilor maghiari.

Este, prin urmare, ușor de înțeles, că recensămintele făcute de funcționarii maghiari, la ordizile stăpânirii maghiare, în folosul ideii de stat maghiar, adecă a maghiarisării, nu pot fi decât hotărâtă părtinitore maghiarismului și ostile națiunilor, ce refuză a se desnaționaliza.

Acăsta nu o dicem numai noi, ci toți omenii străini, cari cunosc referințele de aici.

Bună-ora profesorul Iung se exprimă astfel: „Maghiarii sunt un popor fals, care, locuind în mijlocul unor națiuni de rase străine de el, a stăruit și stăruie a le stăpâni și a le maghiariza, și acăsta într-un chip, în care și știința trebuie să suferă.

„FOILETONUL GAZ. TRANS.”

Prisionierii în Caucas.

Narațiune de Xavier de Maistre.

Șirurile de munți din Caucas sunt de mult încunjurate de împărăția rusă, fără ca însă să fie încorporate la acăsta. Locuitorii lor sălbatici, despărțiți între sine prin deosebirea de limbă și de interese, formăză un număr mare de mică populațiune, cari în raporturi politice nu prea au legături unele cu altele, der tote sunt însuflețite de aceeași iubire, de neatarnare și de jefuire.

Una dintre populațiunile cele mai numeroase și mai înfricoșate sunt Ciecienzii; aceștia locuiesc marea și mica Kabarda, provincii, cari se întind până spre culmea Caucasului. Bărbații sunt frumoși, curagioși, inteligenți, der tâlhari cruzi și cari sunt aproape în neconținut războiu cu trupele liniei.*

* Sub linie se înțelege aici lanțurile porturilor militare rusești, cari se întind dela marea caspică până la marea neagră, dela gura riului Terek și până la gura riului Kuban.

Nota Aut.

Între hórdele aceste periculoase, între aceste nemărginite lanțuri de munți ale Caucasului a făcut guvernul rusesc o cale în legătură cu posesiunile lui asiatice. Între redate zidite în rest-timpuri regulate duce acăsta cale până la Georgia, der nici un călător n'ar cuteza să meargă singur pe calea ce desparte o redută de alta. De două ori pe săptămână escortăză un convoiu de infanterie provăduță cu tunuri, și însoțită de un număr considerabil de cazaci, pe călători și depeșile guvernului. O redută situată la esirea din munți a devenit un tãrgșor binișor împopulat. Poziția sa i-a dat numele de Wladi-Caucas*, ea e locuința comandantului trupelor, cari făcă serviciul greu, despre care tocmai a fost vorba.

Maiorul Kaskambo din regimentul Wologda, nobil rus dintr-o familie de origine din Grecia, trebui să ia comanda de la Lars, din mijlocul vâgăunilor din Caucas. Nerăbdătoriu de

* Wladi Caucas, vine dela cuvântul rusesc Wladeti = a domni.

Nota Aut.

a se duce la postul său și viteză, până la îndrăsnelă orbă, avu nechibzuința de a face acăsta călătorie numai cu o escortă cam de 50 de cazaci și pe lângă aceea și nechibzuința și mai mare de a se lauda de intențiunea sa mai înainte de ce ar fi îndeplinit-o.

Ciecienzii din vecinătatea graniței, cari sunt numiți din cauza acăsta Ciecienzii cei pacnici, sunt supuși Rusiei și din cauza acăsta au liberă intrare în Mosdok; deși o parte mare din ei au legătură cu locuitorii din munți și adeseori sunt pătași pe jumătate la jefuirile lor. Locuitorii muntenii, înscințați în chipul acesta despre călătoria lui Kascambo, ba chiar și despre ziua în care avea acesta să plece, se adunară în număr mare în calea sa și-i pteră o cursă.

Cam 20 verste departe de Mosdok se vedu Kascambo deodată, la ptele unei cocine acoperită cu tufșuri, atacată fără de veste cam de vre-o 700 călăreți. O retragere era imposibilă. Cazacii descălecară și sperând, că vor primi ajutorul dela trupele din redută cea mai apropiată, susținură cu hotărire atacul.

Locuitorii Caucasului, deși personală forțe curagioși, nu sunt în stare să atace cu glota și de aceea nu sunt primejdioși pentru o trupă cu bună ținută; der au arme bune și împușcă cu mare siguranță.

Cu ocaziunea acăsta numărul lor mare făcă lupta neegală. După o hărțuelă îndelungată cădură mai multă de jumătate dintre cazaci, parte uciși, parte neapți pentru luptă; rămășița făcuse un val din cai omorți și din dosul acestuia împușcau cele din urmă glonțe ale lor. Ciecienzii, cari în expedițiunile lor după pradă erau de regulă însoțiti de desertori ruși, de cari se servesc ca talmaci în casuri de lipsă, strigară cazacilor: „Dați-ne pe maiorul vostru, sau veți fi uciși cu toții!” Kaskambo prevedend peirea trupeii sale, se hotărî, ca să se dea prins, ca prin acăsta să scape viața celorlalți. El și predete sabia unuia dintre cazacii săi și se duse singur spre Ciecienzi, cari la moment încetară cu focurile, căci aveau de gând să prindă viu pe maiorul, și mai târziu să-i dea drumul în schimbul unei sume de răscumpărare. Abia să

„La recensământele d. e. există stăruința a arăta pe Maghiari mai numeroși decât în realitate.“

Ei bine, colegii maghiari afirmă: „...deci ne numărăm noi (Maghiarii), ne găsim încă totuși nouă milioane de Maghiari...“

„Amintitele 8, astăzi deja 9 milioane de Maghiari.“

Noi însă, necredători cum le suntem Maghiarilor, deschidem statistica oficială maghiară și etă ce găsim în privința numărului naționalităților în Ungaria și Transilvania:

Maghiari 6,403.687
Nemaghiari 9,335.684

În fața acestor incontestabile cifre oficiale, ce se mai dicem despre fanfaronada junimii maghiare, că maghiarismul din „8 milioane a ajuns deja la 9“?!!

Și totuși acești oameni mai au cutezarea a sprijini minciuna acasta pe alta și mai patentă, când se bat în piept și strigă: „adeverul și onestitatea sunt armele noastre“!!!

Ah, frumos arsenal! —

Se vede, că nu de goba sunt adogați 638,314 de Ovrei la numărul Maghiarilor!

Originea fabulei despre cele „9“ milioane de Maghiari.

În 31 Decembrie 1890 s'a făcut la noi în țară un nou recensământ.

Spre a potoli mistuirea sete a șovinismului panmaghiar, domnul Carol Keleti (înainte Carl Klette) a ținut în Pesta, la câteva zile după recensământ, o conferință în „Academia Maghiară.“

D-lu Keleti, după ce însuși mărturisese, că nu pe baza recensământului, ceea ce în vederea scurtimii de timp ar fi fost imposibil, ci pe baza unui resonament crede, că astăzi vor fi în țară „8,200.200 de cetățeni, cari vorbesc ungurește.“

„Dér ôre“, așa întrebă d-lu Keleti „sunt aceștia toți Maghiari cu trup, cu suflet?“

„Cine s'ar pute îndoi despre acasta?“

Nu d-lu Keleti, ci noi vom răspunde, „cine s'ar pute îndoi“ și vom dice: de ce milioane de nemaghiari din țară nu numai că se îndoiesc, dér trebuie să considere acasta modernă invenție de recensământ maghiar, drept o nemaipomenită insolentă.

Dece vine vorba la resonante, apoi vom găsi, că în acasta țară se găsesc vr'o 7 milioane de cetățeni, cari vorbesc nemșese, vr'o 5 milioane de cetățeni, cari vorbesc românește, ér întreaga națiune română ar număra 20 de milioane de asemenea cetățeni.

Numai o morbidă grandomania se pôte încumeta a confunda cunoștința de limbă cu apartinerea la cutare naționalitate.

Nu ne vom mira, decât ađi-mâne ni-se va spune în savanta Academia Maghiară, că numărul Maghiarilor s'a urcat la 20 de milioane, ér naționalitățile nemaghiare s'au stins!

Teritoriul Românilor din Transilvania și Ungaria.

Junimea maghiară susține, că în cele 25 comitate în cari locuiesc Românii, mai locuiesc 2,900,000 de neromâni.

Acasta chiar adevărat se fiă, nu are nici o importanță, pentru că granițele comitatelor nu hotăresc aici nimic.

Stăpânirea maghiară, decât vr'e, pôte să arondeze aceste 25 de comitate și astfel ca ele, afară de Români, să mai cuprindă nu 2-9 milioane, ci 10 milioane de neromâni.

Importanță pôte să aibă numai cesțiunea următoare: Constituesc séu nu Românii în Transilvania și Țera-Ungurească o compactă complexitate națională:

ÉR răspunsul nu pôte fi decât hotărât afirmativ.

Dér să lăsăm să cuvanteze statistica maghiară ea însăși.

În Transilvania se afla la 1880: 2,084,048 de locuitori, dintre cari erau:

Români 1,184,883
Maghiari 630.477
Sași 211.748

Constatăm déră, pe baza statisticei maghiare, că în Transilvania poporul românesc constituie față de Maghiari și Sași împreună, absoluta majoritate a populațiunii.

În Ungaria propriă Românii constituiesc majoritatea absolută în comitatele:

Caraș-Severin, Arad, Sălagiu, ér în comitatele Bihor, Sătmăr, Timiș, Maramureș și Torontal Românii deși constituiesc minorități, dér aceste minorități se mărginesc imediat și se contopesc cu centrul elementului românesc din comitatele mai dintău amintite și din Transilvania.

Dece tragem o liniă din punctul Moldova-Nou prin punctele:

Biserica-Albă Oradea-Mare
Timișoara, Baia Mare,
Salonta-Mare, Borza,

dela acasta liniă până în frontiera dinspre Transilvania, întregu acestu teritoriu este compact românesc, pe care nu se află decât câteva mii de străini, alu căroru număr corăspunde acelu mii de Români, ce se află dela acasta liniă spre Tisa în Ungurime.

Prin urmare, făcând abstracția dela meșteșugita arondare a comitatelor, Românii în Ungaria propriă alcătuiesc o complexitate națională cu multă mai omogenă, decât chiar în Transilvania.

Că comitatele române, cari se mărginesc cu centrul maghiarismului (spre

apus) sunt astfel arondate, ca maghiarismul să aibă majoritatea în ele, este un fapt, care însă dovedesce elu în sine nedreptatea, ce se face Românilor.

Vedem déră, că poporul românesc formeză o complexă complexitate națională, ér neromâni de pe acestu teritoriu național românesc nu ajungu nici măcar cifra de un milion, necum de 2 séu 3, precum fabulează junimea maghiară.

De altcum chiar acasta nobilă junime ne dă, negreșit inconștient, o dovadă despre adevărul aserțiunii noastre, când citează faptul statistic, că abia vr'o 6% dintre Români se unguresc.

Dér bine, decât nu ar constitui românismul majoritatea absolută și covârșitoare pe acestu teritoriu, și decât maghiarismul nu ar constitui mică enclavă neînsemnată și dispartentă în mijlocul Românilor, ar pute fi ôre raportul cunoștinței limbii maghiare între Români atât de minimal?

Ce dovedesce acestu minimal procent?

Dovedesce elu singuru mai elocuent decât de ce „Răspunsuri“ maghiare, că Românii nu învață ungurește, pentru că nu au nici o trebuință reală de limba maghiară, pentru că acestu teritoriu este național românesc cu enclavă maghiare și săsesc.

Și mai este un lucru pe care l'au uitat colegii maghiari.

Este adece un fapt notoric, că cei mai mulți neromâni de pe teritoriul românesc cunosc și vorbesc limba română fără cea mai mică presiune școlară, séu administrativă.

Tôtă lumea știe, că Sasulu când vorbesce cu Maghiarul, vorbesce românește.

Causa?

E simplă și firăscă: acele enclavă străine nu sunt decât insule într'o mare de Români.

*

Fuziunea Transilvaniei cu Ungaria în contra voinței majorității locuitorilor Transilvaniei.

Junimea maghiară crede a fi istovitu cesțiunea fuziunii Transilvaniei cu Ungaria, prin câteva sofisme.

Colegii noștri, întocmai ca și urzitorii fuziunii, încercându-se a justifica acea vecinie violentă și nedreptă faptă, stăruiesc a produce impresia, ca și când fostul mare principat al Transilvaniei, nu ar fi fostu nici autonom, nici independent.

Dér adevărul istoric nu se pôte tăgădui, faptele și evenimentele implinite, nu se pot ascunde.

Istoria constituțiunii Transilvaniei se împarte în trei periode: alu voivodatului, alu principatului independent și alu

uniunii personale séu alu marelui principat autonom.

În periodulu dintău, voveođii Transilvaniei erau supuși regilor Ungariei, dér Transilvania își avea legislațiunea, justiția, administrația și armata sa proprie.

În periodulu alu doilea, țera era deplină independentă de Ungaria și principii erau suverani în totă accepțiunea cuvântului.

În periodulu alu treilea, regii Ungariei erau în același timp și principii ai Transilvaniei.

În periodulu acesta numai persoana domnitorului și armata, erau comune în ambele țeri.

Legislațiunea, justiția și administrația erau cu desăvârșire separate.

De altcum independența și autonomia Transilvaniei se vede chiar și din espunerile forțate ale celui mai șovinist scriitor al dreptului public unguresc, Dr. Korbuly, alu cărui manual se folosește la tôte facultățile de drept din Ungaria, ér junimea maghiară, decât ar fi de bună credință, nu și-ar desavua pe proprii séi profesori, numai ca să pôte adapta adevărul istoric după plac.

Dér ori care cetitoru, câtu de neorientat ar fi, trebuie să și dice: decât Transilvania nu era independentă, ce lipsă a fostu a se decreta uniunea cu Ungaria, prin atâtea legi?

Dece Transilvania n'a fostu nici autonomă, ce lipsă a fostu de fuziune?

Pentru că e clar, că actulu implinit al uniunii, dovedesce elu de sine autonomia și independența anterioară, deôce în viața celor două țeri numai atunci putea fi vorba de uniune ori fuziune, când ele au fostu două și una și pentru că factorii, cari au decretat uniunea-fuziune, prin actulu de decretare în sine, au recunoscutu deodată autonomia și independența de mai înainte.

Din ce causă s'a făcutu acea fuziune?

Causa e ușor de esplicat, decât ne dămu sémă, că celu mai aprigu apărător al acestei idei era baronulu maghiar Wesselényi, care în același timp era celu mai fanatic propagator al ideilor de maghiarisare.

Dér cine și cu ce dreptu a decretat fuziunea Transilvaniei cu Ungaria?

Maghiarii, minoritatea absolută a Transilvaniei, au decretat'o.

Junimea maghiară afirmă, că din dieta din Clușiu dela 1848, care a decretat uniunea: „n'a fostu eschis nime dintre cei ce îndreptățit erau a lua parte la ea.“

Frase!

Dieta din Clușiu dela 1848 n'a avutu nici un dreptu a decreta uniunea Transilvaniei cu Ungaria, pentru că poporul românesc, cu alte cuvinte majoritatea absolută a populațiunii Transilvaniei, n'a

dede elu în mâinile dușmanilor, când vădu în depărtare trupele, pe cari i-le trimetea în ajutor: era prea târziu. Ciecienzii se depărta în grabă.

Servitorulu séu rămase înapoi cu catirulu, care ducea bagagiulu maiorului. Ascunși într'o grăpă, așteptase sfârșitul luptei. Când îl întâlniră cazacii și-i împărțiră nenorocirea stăpânului séu, se hotărî bravulu fecioru, să împartă sôrtea stăpânului séu și îndată o luă pe calea, pe care au dispărut Ciecienzii; elu ducea catirulu cu sine și se luă pe urmele cailor. Când încep să nu mai observe urmele din cauza întunecului, dede peste o cetă de dușmani, cari l'u duseră la locul de adunare al Ciecienzilor.

Vă puteți închipui simțămintele prizonierului, când auzi, că servitorulu séu voiesc să împartă sôrtea cu dănsulu. Ciecienzii împărțiră îndată prada, pe care servitorulu li-o adusesc pe neașteptate; ei nu-i lasară maiorului decât o ghitară, care se afla între lucrurile sale, și pe care numai în batjocură i-o dederă. Ivan Smirnoff — acesta era numele servitorului — se împotrivi să arunce ghi-

tara, după cum l'u sfătui stăpânulu séu.

— De ce să ne perdem curagiulu? dice elu — Dumneșeul Rușilor e mare*). Zace în interesulu tâlharilor să te țină pe D-ta în viț, și prin urmare nu-ți vor face nici un rău.

După o odihnă de vre-o câteva ôre voi horda să se pună érași în mișcare, când unul dintre ai lor aduse șcirea, că Rușii au înaintat mai departe și că probabil trupele din celelalte redute s'au unit cu ei, ca să-i prigonescă.

Capii se sfătuiră între ei; era vorba, ca să se ascunză retragerea, nu numai pentru ca să se țină prizonierulu, ci și să se țină departe pe dușman de satele lor. Prin urmare ordia se împărșia pe diferite drumuri. Dece ômeni pedestrași fură însărcinați să escorteze pe prizonier și cam 100 călăreți rămaseră la un loc și luară drumulu acela, care era tocmai opus drumului, pe care avea să mergă maiorulu Kascambo. Acestuia îi traseră jos cismele potcovite, cari lă-

*) Proverbă rusescă.

sau urme vedite pe pământu, și l'u siliră, ca și pe Ivanu, să mergă o cale bună desculț.

Când ajunseră în sfârșit la celu dintău sat, se pără paznicilor lui Kascambo, că acesta e atât de slab și lipsit de putere, încât se temeau de viața lui și-lu tractară mai omenește. Ilu lasară să se odihnescă și-i dederă un cal pentru drum. Pentru ca să împedecă pe Ruși ca să-i afle și pentru ca să le facă peste puțină prizonierilor să împărțescă amicilor lor locul unde se află, îi transportară din sat în sat, din vale în vale și de mai multe ori le legară ochii. Trecură peste un riu mare, pe care Kascambo l'u ținea de riulu Sonja.

În timpul acestor mersuri cruciș și curmeziș, l'u cruțară forte tare pe Kascambo și-i dederă odihna de lipsă. Când în fine ajunse elu în satulu din urmă, unde avea să rămău definitiv, și schimbară Ciecienzii purtarea lor față de dănsulu și l'u făcură să îndure multe suferințe. Ii puseră fiară la mâni și la picioare și de gât îi legară un

lanțu înșepinit într'unu drug de fer. Servitorulu nu fu tractat așa de aspru; cătușele sale erau mai ușore, și-i dederă voia să facă câte-ceva stăpânului séu.

În situațiunea acasta veni la Kascambo un om, care vorbea rusesc, și l'u sfătui să scrie amicilor séi, ca să-i trimită banii de răscumpărare, adece 10,000 ruble. Nefericitul prizonieru nu era în stare să plătescă o sumă atât de mare și prin urmare nu-i rămase altă speranță, decât intervenirea guvernului, care mai înainte cu câți-va ani răscumpărase pe un colonel cădu în mâinile dușmanilor.

Tălmăciulu făgădui, că-i va da hărtia și că va îngrijii ca scrisoarea să ajungă la adresa, apoi nu se mai arătă câte va dă de arăndulu și Ciecienzii folosiră acestu timp să amărăscă și mai mult sôrtea maiorului. Nu-i dau de mâncare, îi luară saculu de paie, pe care durmea, și șeua unui cazac, care-i slujea de căpătăiu. Când în sfârșit mijlocitorulu se arătă érași, îi împărții lui Kascambo, că, decât voru refusa la lună plățirea banilor, séu voru trăgăna

fostă reprezentată în acea dietă feudală, compusă pe baza art. de lege transilvană XI. dela 1791, care numai aristocrației maghiare îi recunoștea dreptul a hotărî în numele țării întregi.

Românii nu numai că nu au luat parte la acea dietă, ci a priori au protestat în contra uniunii, în memorabila lor adunare națională de pe Câmpul Libertății, dela 15 și 16 Maiu 1848.

În punctul 16 al rezoluției lor, Românii cereau, ca Maghiarii „nici-decum să nu iee la desbatere cauza uniunii cu Ungaria, până când națiunea română nu va fi națiune constituită și organizată cu votu deliberativ și decisiv în camera legislativă, ăr din contră, decât dieta Transilvaniei ar voi totuși a se lăsa la pertractarea aceleiași uniunii de noi fără noi, atunci națiunea română protesteză cu solemnitate.”

Acestu protestu a fostu înaintat prin o deputațiune de 110 membri guvernului transilvanu prin o altă deputațiune împăratului Ferdinandu.

Astfelu Românii nu admiteau, ca țara în care ei alcătuiau majoritatea preponderantă a poporațiunii, să fiă contopită de dragul minorității maghiare, cu Ungaria, fără ca ei să fiă întrebați măcar, decât se învoiesc ori nu, eventualu sub ce felu de condițiuni.

De altcum puterea legiloru dela 1848 a fostu zdrobită prin evenimentele aceleiași anu, când Românii cu armele s'au ridicat în contra asupritoriloru lor maghiari. La 1863 autonomia Transilvaniei a fostu restabilită și a culminat în convocarea, lucrările și hotărîrile dietei din Sibiu dela 1863 și 1864 constituite pe baza egalei îndreptățiri a națiuniloru.

Românii însă nu multă timp se putură bucura de egalitatea de drepturi ce o aveau atunci.

La 1865 situația imperiului habsburgiu era primejduită; se presimțea războiul cu Germania.

Maghiarii se folosiră de ocași și isbutiră a îndupleca corôna să convoce o altă dietă la Clușiu pe 6 Octomvre 1865 „pentru revizuirea uniunii Transilvaniei cu Ungaria”, cum se dicea în rescriptul imperialu.

Acestă dietă a declarat uniunea votată la 1848 validă și dieta din Pesta a ratificat această uniune.

Dér dieta acestă din Clușiu nu a fostu îndreptățită, precum nu a fostu îndreptățită nici cea dela 1848, a se pronunța în cauza uniunii, pentru că nici una nici alta nu au fostu convocate pe baza egalei îndreptățiri naționale, politice și individuale, ci totu pe baza art. de lege XI. aristocratico-feudalul dela 1791.

Etă cum era constituită această dietă: „dintre deputați erau 89 Maghiari, 31 Sași și 13 Români. Numărul regaliștilor cu dreptu de votu era 189 și era

alcătuit exclusiv din aristocrația maghiară.”

Astfelu națiunea română ca atare și ca individualitate politică a fostu cu deservire desconsiderată și călcată în picioare.

Evidentă dér, că fuziunea Transilvaniei cu Ungaria, așa cum s'a făcutu în contra voinței Românilor, este un act de violență îndreptat deadreptul în contra existenței celoru din urmă.

Fischhof, celebrul cunosătoru al chestiunilor de naționalitate, dice despre această fuziune următoarele: „Maghiarii încorporând Transilvania, care până în zilelele noastre își avea o legislațiune și administrațiune propriă, nu i lăsară nici măcaru o dietă provincială și astfel făcură majorității populațiunii, Românilor, imposibilu a se folosi de limba sa maternă în vr'unu mare corp consultatoru. Nu diatribele lui Brătianu, ci lipsa de pricepere în politica maghiară ne amenință interesele la Dunărea de jos” etc. etc.

Să fiă convinși Maghiarii împreună cu junimea lor, că vecinicu voru ține Românii minte violența ce li-s'a făcutu!

CRONICA POLITICA

— 14 (26) Augustu.

Diarul vienesu „Deutsche Zeitung” află din Cernăuți că temerile Germanilor din incidentul revocării contelui Pace, s'au împlinit. Noulu președinte al țării baronul Kraus, a dat acum de curându unu prăuđu, la care n'au fostu invitate acele corporațiuni în fruntea cărora se aflau Nemții. După toate acestea se pôte conchide, că Nemților nu le mai rămâne altceva de făcutu, decât să pună la dispozițiunea guvernului mandatele lor din dieta țării și să nu mai ia parte la administrațiunea politică a țării. La acestea observă „Politik” din Praga următoarele: Se pare, că prăndurile joă unu mare rol în istoria politică a Bucovinei. Pentru o neînviare la prăuđu, abțință politică! Acestă nouă cauză a temerei Nemților e în adevărul tragic!

De când a venit la putere în Anglia bătrânul liberalu Gladstone, foile mari europene se ocupă mereu de politica marelui bărbat de stat. Acum de curându o foia italiană a publicat chiar o scrisore a lui Gladstone în care acesta se pronunță despre pace. „Nu mi place nici de tripla alianță, nici de dupla alianță”, dice Gladstone „fiindcă scopul lor ultim nu este pacinic. Eu vedu viitorul Europei în coloru foarte negre, deși cu ajutorul lui Dumneđu, actuala situațiune pacifică va mai puti fi susținută oătvă timp”. — Declarațiunile aceste ale lui Gladstone corăspund pe deplin

convingerilor sale politice, în virtutea cărora elu nu vede în tripla alianță decât o provocare la adresa Rusiei și a Franței, ăr în alianța acestor din urmă unu mijlocu de a neliniști iluziile în care se lăgână politica celoru trei puteri centrale din Europa.

SCIRILE ȚILEI.

— 14 (26) Augustu

Congresul de pace din Berna. Luni s'a deschis congresul de pace în Berna (Elveția) în fața unei mari mulțimi de reprezentanți. La congresu iau parte 96 Englesi, 76 Francezi, 41 Italiani, 10 Români (între cari și câțiva studenți din Bucuresci), 26 Austriaci, 5 Germani, 20 Americani, 6 Belgieni, 4 Daneși, 10 Svedieni și 94 Elvețiani. Ungurii nu sunt reprezentati prin nici unu membru. Să vede, că pățaniile lor din anul trecut, la Congresul de pace din Roma i-a învățat minte. Scimă, că atunci mai mult deputați italieni i-au combătut energicu în Congresu pentru falsul lor liberalism, ăr când Pulezky își permise a numi pe *Imbriani* „dinamitardu ordinaru de Triestu” d-lu Menoti *Garibaldi* s'apropia de deputatul unguru, care era încungiurat de Nemți, și-i spune: „... Ungurii nu sunt vrednici de simpatia Italiei, fiindcă *asuprescu în modulul celu mai barbaru pe trei milioane de frați ai noștri*”. După o seară, ce am primit-o ieri din Berna, Românii au dobedit unu succes strălucit la Congresu. Studenții români au adresat Congresului unu memoriu asupra chestiunii române, care a fost primit și cetit cu mult interes, ăr studentul român A. *Ilescu*, a ținut unu discurs strălucit, prin care a spus suferințele și nedreptățile ce le suferă Românii din Transilvania și Ungaria din partea vitregei stăpâniri unguresci. Oratorul a fost viu aprobat și toți membri Congresului au felicitat pe studenți pentru lupta ce-au început în interesul cauzei noastre sfinte. Astfel masca liberalismului fals unguresc începe să cadă și lumea civilizată începe să cunoască totu mai bine starea tristă ce ni a creat vitrega și despotica stăpânire ungurescă.

— x —

O federațiune generală a tuturor Universităților. Dela Berna primim seara, că studenții francezi, austriaci, germani, elvețiani și români, întrunindu-se în seara de 23 Augustu, au pus bazele unei federațiuni generale a tuturor universităților. Să facă pregătiri pentru unu congres al universităților, care se va ține la Roma.

— x —

Strossmayer și Cehii. Episcopul croat, Dr. Strossmayer a trimis, prin canonicul Racki, următoarea telegramă învățătorilor cehi, ca răspuns la adresa

loru de salutare: „Mulțumiri sincere excursioniștilor cehi pentru salutările lor amicale. Dumneđu binecuvinteze pe bravi învățători cehi și pe eroica și neobosită națiune cehă. Dea Dumneđu să ajungem acolo, ca Croații să împărtaşească cu D vōstru ori-ce bucurie, ori-ce durere și ca cu inimile și cu sufletele să devenim una”. Este sciut, că la Agramu au sosit o sută de învățători cehi din Bohemia, pentru a visita expozițiunea școlastică croată. Cu toate piedecile puse de administrațiunea ungurescă, ei totuși au fost primiți la gara din Agramu de o mulțime imensă și cu aclamațiuni nesfârșite. Acestora le-a adresat episcopul Strossmayer telegrama de mai sus. — Etă unu episcopu, care ține cu națiunea sa. Pentru această ilu și iubesc și adoră Croații.

— x —

Sciri militare. Dintre absolvenții academiei militare din Wiener-Neustadt a fost înaintat la gradul de locotenent dintre Români d-lu Aureliu Horvath la reg. 1 de husari, ăr dintre absolvenții școlii de cadeti din Sibiu: A. Romoșian, la reg. 64 Vasiliu Henzelt, la reg. 61 Mihailu Bacu, la reg. 33 Nestoru Chiticeanu, la reg. 63 Silviu Pațiuța, la reg. 50 Corneliu Ferențiu, la reg. 64 (absolventu în Timișoara). Din academia Ludovica: Feliciu Popu.

— x —

Maghiarisare pe bani sârbesci. Cetim în „Magyar Hirlep” dela 24 Augustu: „In Chichinda mare a murit nu de mult unu Sârbu foarte bogat, care și-a testat întrăgă averea pentru înființarea unei școle de fete (sârbesc). În testamentu însă elu n'a precizat, ce felu de școlă să fiă, ci-a amintit numai atât: „pentru creșterea fetitelor poporului nostru”. Autoritățile maghiare de culte nu au permis, ca averea sârbescă să se folosească spre scopuri sârbesci, ci-au înființat unu astfel de institutu, în care se propune numai unguresce. Fundatorul s'a îngrijit și de-aceea, ca dintre eleve să capete pe fâ-care anu câte 40 stipendii. Școlă este în ajun de-a se deschide, dér nici unu dintre Sârbi nu s'a anunțat la vre-unu stipendiu. Se dice, că Sârbi agitază contra institutului și dicu, că institutul acesta s'a făcut de oătră Maghiari, fiindcă vreu să nimicească pe Sârbi, să-i maghiarizeze.” — Dacă „Magyar Hirlep” nu grăsește neadevăr, atunci lucrul întrece ori ce cinste și omenie — atinge chiar culmea nedreptății. Auți colo! Să faci o federațiune „pentru poporul tău” și să vină nisce năimiți să dică fără de nici unu scrupulu, că averea ta este maghiară și pentru cauza maghiarisării să și-o răpescă? Apoi totu acești năimiți să strige în lumea largă, că agitezi contra lor? Etă cum înșiși Ungurii fabrică, inconștientu, memorande

cu această, Ciecienzii sunt decizi să se scape de elu, pentru ca să cruce din cheltuelele, ce le au cu elu. Scopul purcederi lor crâncene era, ca să-lu facă să scrie câtu mai îngrabă. În sfârșit îi deteră hărtia, în locu de penă o trestie crestată, după datina Tătarilor, îi lăară cătușele dela mână și dela picioru, pentru ca să pôt scrie mai liber și după ce epistola fū gata, o talmăciră căpeteniilor, cari luară asupra și să trimită scrisorea comandantului liniei.

De acum înainte Kascambo nu fū așa de rău tractat, fū legat numai cu unu lanțu de o mână și de unu picioru.

Ospătarul său, seu mai bine dîșu temnicerul său, era unu bătrân cam de 60 de ani, de o statură uriașă și cu o înfățișare sălbatică, cari arătau în de ajuns firea sa. Doi dintre fiii săi cădură într'o luptă în contra Rușilor și împrejurarea acestă fū cauza, de ce tocmai pe elu l'au ales din totu satul să fū paznicul prizonierului.

Familia omului acestuia, care se numia Ibrahim, consta dintr'o văduvă de 35 ani a unuia dintre fisei și din

copilul ei, unu băiatu de 7—8 ani, cu numele Mamet. Mama era totu așa de răutăcioasă și pe lângă aceea cu mai multe tōne, ca bătrânul. Kascambo avea să suferă multu dela ea: dér alipirea și dragostea tinărului Mamet nu numai că i scurta vremea, dér îi era și de ajutor în nenorocirea sa. Acestu copil avea o mare înclinare spre maior, încâtu nici amenințări, nici chiar bătăi nu-lu puteau reținea, de a se juca cu prizonierul, de câte ori avea ocașiune. Copilul ilu numise pe acesta Kamak, ceea ce în limba Ciecienilor însemnă unu oșpe, unu amic. În ascunsu împărțea elu cu Kascambo fructele, pe cari le putea lua, și pe timpul postului silitu, pe care-lu împuseseră maiorului, Mamet, cuprinsu de milă, se folosi cu dibăciă de lipsa rudelor sale, pentru ca să-i aducă pâne și cartofi copti în cenușă.

Astfelu trecură câte-va luni dela trimiterea scrisorei, fără ca să se întâmple vre-unu eveniment mai însemnat. În timpul acesta se pricepuse Ivanu, să câștige bunăvoința bătrânului

și a femeii, seu mai bine dîșu, îi reuși, ca să se facă de lipsă. Ca servitoru de oficeru se pricepea puțin la gătit; elu făcea unu Kicli*) foarte bun; scia să mureze castraveți și învăța pe ospătarul săi la felurite mâncări gustoase.

Pentru ca să le câștige încrederea, s'a făcutu poznașiu și pentru ca să-i facă a ride scornia în făcare și o nouă nebuniă. Cu deosebire lui Ibrahim îi plăcea să-lu vadă jucându căzăcesca. Dacă vre unu locitor al satului venia la vizită în coliba lui Ibrahim, atunci îi luau lui Ivanu cătușele și-lu lăsa să jōce, ceea ce bucurosu o făcea elu totdeauna și jocul său ilu însoțea cu sărituri de risu. În chipul acesta căpeta pe încetul voia, să mērgă prin sat; elu era cu această ocașiune însoțit de o grămadă de copii, pe cari îi atrăgea posnele sale și fiindcă elu pricepea limba tartară, în curându învăța și limba Ciecienilor, care e foarte înrudită cu limba tartară.

*) Băutura rusescă: unu felu de bere făcutu din făină. — Aut.

Majorul însuși fū silitu să cânte împreună cu servitorul său, cătece rusesci și cu ajutorul ghitarei sale să întrețină această societate sălbatică. Mai întâiu, când cântă cu ghitară, îi luau cătușele dela mână dreptă; de când însă nora lui Ibrahim băgă de sēmă, că maiorul pôte cânta și cu cătușile pe mână, nu-lu mai lăsară să cânte cu mână liberă, așa încâtu maiorul își blăstema ceasul în care a învățat musica. Elu nu presimțea atunci, că ghitară sa, p'aci era să-lu pună în libertate.

Și această libertate ferbinte dorită, ocupa multu mintea ambilor prizonieri, ci făceau felu de felu de planuri, cari însă erau foarte grele de îndeplinit. Dela sosirea lor în satu îi păzeau pe rând în fiecare nopte câte unu locitor. Pe încetul însă negligară această precauțiune Adeseori sentinela nu venea de loc; femea și copilul durmeau în odaia laterală, numai Ibrahim durmea în odaia prizonierilor. Acesta păstra cheia dela cătușe cu îngrijire și se deștepta la sgotumul celu mai micu. Din și în și era prizonierul tractat cu mai mare asprime.

contra despotismului lor degenerat în tirănia cea mai nemilosă. Dér tôte și-au sfîrșitul lor în lume, — nici împărăția volnicei și a nedreptății ungurești, nu va trăi în veșt!

—x—

Congresul studenților români se va ține în anul acesta în orașul Roman, în zilele de 6, 7 și 8 Septembrie v. c.

—x—

Invitare. Tinerimea economilor români din Bistrița, vè invită cu tôte onora la reprezentatia teatrală împreună cu jocul, ce se va aranja Sâmbătă la 27 August st. n. 1892 în sala de sticlă a lui „Csallner“ de pe promenadă. Inceputul la 7½ ore sèră. Venitul curat este destinat spre scopul filantropic. Prețul de intrare: Locul I. 60 cr.; locul II 40 cr., locul de stat 25 cr. Bilete de intrare se pot cumpăra de la C. Schuster și sèra la cassă. Supra solvirii maritimose sè primesc ou mulțimită și se voru chita publice.

—x—

Noul palat al administrației telegrafelor și pozelor va fi zidit pe pișta Constantin-Vodă (Bucuresci). Se știe, că pe acest teren era sè se construiesc palatul Senatului; consiliul de miniștri însă a decis, ca acest palat sè se construiesc în alt loc, pòte chiar lângă acel alt camerei deputaților.

—x—

O nouă cale de comunicație în Dobrogea. Studiile pentru construirea oșii Cernavoda-Constanța sunt aproape terminate. Noua gară dela Cernavoda va fi legată prin o gară secundară. Acestă linie nouă face posibilă, ca această gară dela Cernavoda la Constanța sè ajungă în 70 minute. Când marele pod de peste Dunăre va fi gata, atunci din Bucuresci se pòte călători în 3½ ore până la marea neagră.

—x—

La facultatea teologică gr.-or. a universității c. r. Francisco-Iosefine din Cernăuți, în anul de studiu 1891/2 au fost înscriși 58 de auditori ordinari și 4 estra-ordinari, și anume în anul IV 16 ord. și 2 estraordinari; în anul III 14 ord. în anul II 13 ord. și în I. 15 ord. și 2 estraordinari, dintre aceștia după patriă au fost: din Bucovina 54, din Ungaria 4, din Croația 1, din Dalmația 1, din Bosnia 1 și din Hertegovina 1. Esamenul sistematic-practic l'au dat în decursul anului 18 teologi absoluți, dintre care 1 a fost aprobat pe jumătate de an; 13 au fost reprobati simplu, 2 cu escelință din tôte 4 obiectele, 1 din 2 obiecte și 1 din 1 obiectele. Esamenul esegetic-istoric după absolvirea semestrului al IV-lea, l'au dat în termenul din Octombrie 1891, 5 auditori, dintre cari 3 au fost aprobați, 2 reprobati pe jumătate de an

în Februarie 1892, 2 auditori, cari s'au supus de a doua-oră și au fost aprobați, în termenul de Iulie 1892, 8 auditori, aprobându-se cu toții și anume: 4 dintrînși cu escelință din tôte 3 obiectele de esamen, ér un auditor estraordinar, de loc din Hertegovina și admis la esamen de înaltul ministèr c. r. de cultură și instrucție în mod excepțional a fost aprobat cu escelință din 2 obiecte, scrie „Candela“.

—x—

Focul mare. În zilele trecute s'au aprins grajdurile hergheliei din Sz.-S.-Giorgiu. Cailor li-s'au dat drumul pe stradă. Aceștia spăriându-se au luat-o la fugă pe drumul țării spre Brașov. În cale au răsturnat mai multe căruțe, până când o mulțime de țărani le-a închis calea cu căruțele și în chipul acesta i-au prins. Aprope mai toți caili sunt răniți, deore-ce s'au bătut unii cu alții.

—x—

Duel între femei. Din Viena se comunică următoarea istorie, care e garantată ca adevărată: Acum câteva zile, la Badiez, capitala micului principat de Lichtenstein, principesa de Metternich și contesa Kiemansseg, femeia guvernatorului Austriei de jos, s'au bătut în duel cu sabia pentru nise discuții intervenite în comitetul espoziției dela Viena, din care ambele părți parte. Principesa a fost ușor rănită la nas; contesa la a treia reprisă a fost mai serioasă rănită la braț. Martorii erau: principesa de Schwarzenberg-Lichtenstein și contesa Kinsky. Rănila au fost îngrijite de baronesa Lubinska, doctor în medicină, venită dela Varșovia, ca sè asiste la acest duel.

—x—

Jocul de cărți. Darea pentru cărțile de joc a adus în Franța, ca venit, suma de 2.600.000 franci. Deore-ce statul ia pe fiă-care joc de cărți câte 25 centime, așadèră au trecut prin mâinile jucătorilor 10 milioane de franci.

—x—

Cununiă. D. Constantin Navrea și d-sora Elena Arghiriade din Brașov, își vor serba cununia lor, Duminică în 24 August v. c.

Ungurii și naționalitățile.

Intr'unul din numerii sèi mai noi „Kreuzzeitung“ scrie următoarele: Purtarea Maghiarilor față de celelalte naționalități din Ungaria este ne mai pomenită, o purtare, care nu numai, că e o sfidare a tuturor principiilor și a egalei îndreptățiri, exprimată în dreptul public, ci și a unei administrații europene, încât nu mai este nici o îndoieală, că acest sistem, într'un timp nu tocmai îndepărtat, va pute duce lu-

orurile la o catastrofă, care apoi va sgu-durt emeliile regatului Sf. Stefan.

Tocmai între Români a luat o mare intensitate mișcarea îndreptată în contra asuprii maghiare. Faptele volnice afară din cale, cari au fost sèvèrșite în timpul din urmă în contra reprezentanților națiunii române de către clica jildano maghiară, care domnesc acum în Ungaria, a mărît amărăciunea nu numai în straturile deasupra, ci și în straturile de jos ale poporului în așa măsură, încât cauza aceasta chiar și pe cei mai aprigi partizani ai șovinismului maghiar, i-a pus pe gânduri. Forțe caracteristice, în privința aceasta, este un articol apărut de curând în „Neue Freie Presse“, care din punct de vedere simptomatic e de mare interes.

Fiă-care cunoșce raporturile intime ale organului liberal conducător în Cisleitania, cu guvernul din Budapesta, cari raporturi, cu deosebire au eșit lămurit la ivelă cu ocaziunea regulării valutei. Acestă fîiă lasă sè i-se trimită din Budapesta un articol, de sigur inspirat de guvernul de acolo, care ce-i drept repeșce cunoscutele frase maghiare șovinistice, dér din el se vede lămurit, avertisarea, că nu trebuie întinse prea tare cordele în contra Românilor, deorece istoria acesta pòte deveni în ori ce moment îngrijitor.

Acesta ar fi un signal oficios de avertisare la adresa partidei independente și pòte și cătră partizanii lui Appony, ca la redeschiderea parlamentului sè nu facă mare spectacul în cauza prigoniei Românilor, deorece în privința acesta chiar și guvernul din Budapesta a făcut destul.

De sigur, că și stăpânilor țerei li-e témă de o politică, care a adus lucrurile acolo, că două din trei părți ale întregii populații stăpânite din țerà sè-i facă dușman de mörte ai părții a treia, după cum se pretinde, dominantă, dér cari în adevèr sunt obiectul de exploatare al unei clice mici și lipsite de ori ce considerație, ca și tôte celelalte populații nemaghiare din Ungaria. Trebuie, că în adevèr i-a cuprins pe puternicii țerei un puternic sentiment de nesigurantă, ba chiar de temere, față de cesiunea naționalităților din Ungaria, de vin ei însiși sè spună în organul lor din Viena. „Mișcarea română e un episod grav al politice interne și esterne, care nu trebuie apucat cu mână aspră.“ Firesce oă acestă recunoscere vine prea târziu, așa încât ceva mai înainte nici nu se simțea nimic din ea, încât noi suntem îndreptățiți a presupune, că acesta este numai o expresiune a neliniștei față cu urmările, ce se ivesc țilnic, ale unor pècate sèvèrșite de ani îndelungați față de popòrele nemaghiare ale Ungariei.

APEL Ū.

Subsemnatul profesor de agricultură, voidnd a face un studiu comparativ asupra speciilor și varietăților de grâu românesce, ce cultivèză poporul nostru în România, Transilvania, Banat, Ungaria și Bucovina după valoarea lor economică și industrială, rog pe acestă cale pe compatrioții mei din Transilvania, Ungaria, Banat și Bucovina, ca acei domni, cari doresc sè-mi dea sprijinul d-lor moral și material în acestă întreprindere a mea de interes obștesc, sè binevoiesc a-mi trimite până la 15 Septembrie st. v. probe—mostre de grâu, alac, tenchiu ce cultivă d-lor, cu numirea lui obiectivă și localitatea precisă-comună, comitat, unde se cultivă. În interesul cauzei aș mai ruga, ca cantitatea dorită de grâu ar fi până la 3 chigr., ca coletul postal și fiă-care șaculeț, ori pachet, afară de adresă sè mai conțină în lăuntru un bilet cu numirea precisă a grăului, a proprietarului cultivator, comuna, comitatul unde se cultivă — eventual dècă este un grâu străin, data de când s'a acclimatizat și cultivat în localitate. Pachetele se trimit neplătite pe adresa: „Școala centrală de agricultură și silvicultură dela Ferèștrèu, Bucuresci România“, precum și domni proprietari vor trebui sè renunțe în a pretinde o îndemnare pentru grâu.

Resultatele obținute nu voi întărîcia de ale face cunoscut, d-lor trimițtor și publicului nostru cultivator pe calea presei, atăt prin broșuri separate cât și prin publicarea în colònele iubitei nòstre „Gazete.“

Cu tôte stima.

Dr. George Matoru,
profesor de agricultură la școala
dela Ferèștrèu.

Convocător.

Zădărnicită fiind adunarea generală constituantă a „Saravlenei“ înființând institut de credit și economii, ce era sè se țină la 29/VI v. a., prin acesta cu tot respectul venim a doua oră și conchiămăm pe onorații acționari ai menționatei bance la o adunare generală constituantă, pe Sântă Măria mica, 8/20 Septembrie a. c., orele 3 p. m. în sala școalei a II-a rom. gr. or. din Sărafalva, cu programul de mai înainte, adevc, premergènd constituirea adunării. Ordinea de pertactare este:

1. Raportarea membrilor fondatori,
2. Constatarea cã, asigurat este capitalul, ori ba;
3. Acceptarea „Statutelor“ deja elaborate;
4. Constituirea societății „Saravleana“, ca atare: a) alegerea direcțiunii; b) alegerea comitetului de inspecțiune și c) denumirea oficianților;

Deorece nu primi nici un răspuns la epistola sa, veneau desu Ciecienzi în camera sa, și-lu amenințau cu chinurile cele mai crâncene. Din când în când nu-i dau de mâncare și într'o di avu el durerea sè vedă, că micul Mamet fu bătut fără milă din cauza unor pòme, pe cari i-le adusesse.

Vrednică de însemnat era încrederea, ce o aveau prigonitorii în Kascambo și respectul, pe care scia acesta sè-lu însufe lor. Pe când acești barbari l'u făceau sè suferi chinuri de tot soiul, veneau ei adeseori, sè-i cèră sfat și sè-lu facă judecator în certele lor. Cu deosebire un astfel de casu merita amintire.

Un locuitor din sat dedit unui camarad al său, care făcea o călătorie în via amioț al său. Pe drum își perdu însăroinatul calul, care muri, și creșu, că are dreptul sè țină cele 5 ruble ca despăgubire pentru pierderea sa. Acestă însă nu fu pe placul proprietarului banilor. Amèndoi ómenii și adunară în jurul lor pe rudele și amicii lor, și

cèrta s-ar fi sfîrșit cu încèerare sângerosă, dècă cei mai bètrani din ordiă, după ce încercară înzadar sè liniștesc pe cei ce se certau, îi înduplecară în fine sè se supună hotărîrii prizonierului. Intrègă populațiune plecă lărmuind spre acesta, ca mai de timpuriu sè audă sentința în acest proces de risu.

Kascambo fu scos din închisòrea sa și pus pe acoperișul plan al casei. Cele mai multe locuințe în vâile Caucasului sunt adevc, în mare parte îngropate în pământ și se ridică numai cu patru urme deasupra pământului: coperișul e orizontal și e făcut din lut bine bătut. Locuitorii, și cu deosebire femeile, obicnuesc după apunerea sòrelui sè se odihnesc pe aceste pridvòre și când e vreme bună petrecu apròpe intrègă nopte aici.

Când Kascambo apăr pe coperiș, se făcu o tăcere adancă. Fără îndoieală acest tribunal, în care acușaii turbați înarmați cu pistòle și pumale se supuneau sentinței unui judecator legat și prăpădit de fòme, oferea o privelisce ciudată.

Majorul, îndoindu-se că va pute sè-i bage mintea în cap acusatului, l'u chiamă pe acesta înainte și se încercă, ca cel puțin pe cei veseli sè i aducă pe partea dreptății.

— Dècă — întrebă el — camera-tu în loc de 5 ruble ț-ar fi dat numai o „bună țiuă“ cătră prietinel tu, ore calul tu n'ar fi murit?

— Pòte — răspuse acusatului.

— Și — continuă judecatorul — ce ai fi făcut cu „bună țiuă“? N'ai fi fost silit, ca sè o țini pentru tine și sè o dai amicului sèu?

— Eu decidu așadèră, ca sè o dai înapoi camaradului tæu.

— Eu decidu așadèră, ca sè dai înrăt camaradului tæu, cele 5 ruble, și acesta sè ț potiesc a „bună țiuă“.

Când hotărîrea acestă fu talmăcită ascultătorilor, un risu șgomotos salută înțelepciunea noului Solomon. Condamnatorul însuși, după ce se mai certăva timp, se vedu silit sè îngădue și aruncènd o privire asupra celor 5 ruble duse:

— Siam mai dinainte, că voi

perde, îndată ce cănele acesta de creștin s'a amestecat în afacere.

Acestă ciudată încredere arată, cum aceste populații recunosc înțelepciunea Europeanilor și că și în cele mai sèlbatiche populații zace un sentiment de dreptate.

Kascambo scrisese până acum trei epistole, fără ca sè primescă nici un răspuns — într'aceia trecu un an.

Nenorocitul prizoner, jefit de rufe și de alte lucruri de lipsă, vedu cum îi pier sănătatea și pe încetul se dedit cu totul desperării. Și Ivan fusese cãva timp bolnav. Spre marea mirare a maiorului asprul Ibrahim deslegase pe Ivan în timpul bòlei sale și l'u lăsă în libertate. Intr'o di l'u întrebă maiorul despre împrejurarea acesta.

— Stăpâne — răspuse Ivan — de mult am voit sè vorbesc cu Dta în privința acesta. Cred, că aș face bine, dècă voi trece la legea mahomaedană.

— Dór ai înebunit?

— Nu, n'am înebunit: n'am aflat alt mijloc ca sè fiu folositor. Preo-

5. Eventuale propuneri; și
6. Verificarea protocolului.

Despre ceea ce avisându-se, cei interesați se invită cu totă onoarea.

Sărafalva la 6/18 Aug. 1892.

Pentru membrii fondatori, biroul provisor :

Simion Andronu, parochă, preside ad hoc., Dr. Georgiu Roșca, medică, v. preside, Mihail Părvu, profesoră, I secretar; Andronu, inv. II secretar ad hoc, Nicolae Chitta, cassar ad hoc.

Incunoscințare.

Insinuările și inserierile la școala „Reuniunii grănițareșci din Voila“ pentru anul școl 1892—93 se vor face din 1—5 Septemvrie st. n. a. c., după cari imediat va urma începerea anului școlar și alți prelegerilor.

De ôrece la această școală se concentrează o mulțime de elevi și eleve din comunele afiliate și esterne, se provoacă toți aceia, cari doresc a-și aduce copii la școala noastră, ca să se prezenteze cu ei până la acel terminu, căci mai târziu — din cauza lipsei de spațiu — nu se vor mai primi.

Voila, în 18 Augustă n. 1892.

Direcțiunea școlară.

TELEGRAMELE

„Gazetei Transilvaniei.“

(Serviciul biuroului de cor. din Pesta).

Viena, 26 Augustă. Presidiul burselor de cereale a hotărît, ca tîrgul de cereale să se țină în 29 și în 30 Augustă n. c.

Salzerbad, 26 Augustă. Secretarul de stat George Lukacs a răposat.

Viena, 26 Augustă. Din partea guvernului se face totuș posibilul, ca să se opună pericolului colerei. Toți călătorii din Teschen, sosiți din Hamburg, sunt puși în vagon separate pentru ca să fiă observați.

Berlin, 26 Augustă. Iritațiunea provocată de scirile despre colera din Hamburg s'a mărită prin aceea, că aici s'a constatat ieri primul casă de coleră. Și din Dittelsbach, în Siberia, se anunță un casă de coleră.

Hamburg, 26 Augustă. Colera ia din ce în ce mai mari dimensiuni, fiindcă spitalurile sunt nedestulătoare; bolnavii de coleră sunt transportați în casarmele militare, de unde militarii au fost încartirați în alte locuri.

Paris, 26 Augustă. În zilele din urmă s'a constatat mai multe casuri de coleră asiatică.

Paris, 26 Augustă. Colaboratorul diarului „Temps“ a inter-

viewat pe regele Milan, care a declarat, că noul ministeriu s'erbescă îi este simpatic, și poporul s'erbescă îl va afla de mai bună. Cele ce se vorbesc despre un pretins plan de căsătorie a fiului său, sunt neadeverate.

Belgrad, 26 Augustă. Adunarea de ieri a partidei radicale a hotărît o rezoluțiune, în care se regretă, că regența a deosit auctoritatea parlamentului și apoi se condamnă procederea liberalilor.

Ajută-ți și Dumneșeu îți va ajuta!*

(„Self-help“, s'eu cum se-și ajute omul singur ca să reușescă, — după Smiles-Schramm.

III.

Oamenii mari în știință, în literatură și în artă, propovăduitorii marilor idei și apostolii iubirei de omeni, n'au eșit nicidecum dintr'o clasă anumită s'eu dintr'o tagmă anumită; mai adese-orî l'egănul lor a stat într'o colibă s'eracă, decât într'un palat, și nu numai auditoriile universităților, ci și lucrătorele meseriașilor și câmpul au dat lumii mulți omeni mari.

Shakespeare, „celu mai mare dintre poeți“, care e tradus în toate limbele, cetit pe fiă-care corabiă și la fiă-care țermă, unde ancorază corabia, — acestu poet al lumii întregi, a fost născut din popor.

Sunt multe casurile, în cari omenii prin diligența lor plină de abnegare, prin energia și purtarea lor cinstită, s'au ridicat din s'erăciă la strălucire și bogăție, ca și la posturile cele mai înalte și influențătoare, și și-au câștigat prin acesta tot-deodată numele cele mai onorifice: de binefăcători ai omeniei. Greutățile și piedecile ce se păreau nedelătabile, n'au putut să-i oprască în drumul lor; din contră, pré adese-orî tocmai aceste greutăți și piedeci, i-au împins înainte, într'u câtu i-au făcut să-și încordeze totă puterea și răbdarea, li-au oțelitu caracterul și au deșteptat astfel în ei însușiri, cari altfel ar fi rămas amorțite întrênșii.

Facultățile, averea și rangul social p'ote să le câștige cineva prin nascere favoarea întâmplării; s'eu a omenilor cu influență, p'ote să-lu redice pe omu la unu renume și o mărire aparentă, dér

* A se vedé Nrii (de Duminecă) 93 și 105 ai „Gaz. Trans.“ din 1892.

bunurile spiritului și ale inimei, cunoscința și înțelepciunea vieței, tăria de caracter și curățenia moravurilor, probitatea și iubirea de-apropelui nu le p'ote dobândi omul, decâtu numai prin sine însuși. De aceea nu arare-orî prin stăruința sa neobosită și plină de muncă, celu mai puțin talentat întrece pe celu mai înzestrat cu mari facultăți, fiulu s'eracului pe fiulu bogatului, celu născut din poporul de rëndu pe urmașul familiei celei mai nobile.

Astfel, precum am mai spus, în toate timpurile și la toate națiunile bărbații, cari prin faptele lor au devenit renumiți și glorioși și și-au câștigat unu titlu la recunoscința posterității, au eșit din toate clasele poporului, din toate straturile și cercurile lui.

Fabulistu grecu Esopă, unu contimporan a lui Solon, a fost în tinerețele sale sclav. Poetulu romanu Plautus, care a scris renumitele comedii, deși era născut liberu, după ce și-a pierdut mica sa avere, s'a v'edut silit a-și câștiga pânea de toate zilele făcendu servicii de sclav la o m'oră; în această stare elu încep' de a prelucra comedii grecesci pentru scena romană, și lucrările lui au fost așa de bine primite, încatu după aceea s'a dedicat cu totul carierei poetice. Horațiu, celu mai mare liricu al Romei, a fost fiulu unui libertin și după m'ortea tatălui său a fost silit, din cauza lipsei, de a-și valora talentulu său poetic. În odele sale elu da învățături despre buna întrebuintă a averei lumesci și a culturai ce și-o câștigă cine-va cu multă greutate și recomanda tuturor înțelepciunea ca păditoare cea mai bună a conștiinței și a tuturor virtuților, fără de care omul nu p'ote ave o plăcere curată; cunoscința sa de omeni și de lume făcea pe Horatiu să aibă în vedere mai alesu pe aceia, cari posedându mari bogății, simțeau golătatea unei vieți, care nu stă decât din pompă esterióră.

James Brindley (1716—1772), întemeiătorulu sistemului de canaluri englesu, unulu dintre cei mai renumiți ingineri de poduri, se trăgea dintr'o familiă de țileri. Contimporanulu său James Cook (1728—1779), după Columbu celu mai însemnatu navigatoru, a fost fiulu unui țeranu, care era slugă la unu țeranu avut. După ce a absolvat școala din sat, a intrat ca ucenic la unu micu băcanu,

unde comerçiu cu corăbierii și cu pescarii i-a deșteptat plăcerea pentru viața de marinar; mai pe urmă a intrat în serviciulu unui corăbieru, care transporta cărbuni; așa și-a început elu cariera de navigatoru. În coliba s'eracă a unui țeranu s'a născut în Scoția de susu poetulu popularu scoțianu Robert Burns; elu însuși a trebuit să se susțină multă vreme prin gr'euă muncă a câmpului și scriea la cornele plugului escelentele lui versuri. Unu altu poetu scoțianu, cu numele James Hogg, numitu „păstorulu dela Ettrick“, a fost fiulu unui vieru s'erăcit și a păzitu însuși în tinerețele sale oile. Poetulu englesu Iohn Clare, cunoscutu sub numele de „țeranulu dela Northamptonshire (1795—1864) a fost fiulu unui țileru. Danesulu Hans Christianu Andersen, cunoscutu ca poetu în totă lumea, a fost fiulu unui cismaru s'eracu. Tatălu marelui poetu germanu Schiller, născut la 1759 se trăgea dintr'o familiă de brutaru (pitaru), elu însuși a servit ca bărbieru și suboficeru într'unu regimentu bavarezu de husari, după aceea a deschis o bărbierie în Marbach, până ce răboiulu de șapte ani l'a chemat în război sub stégă; pe timpul când s'a născut singurul său fiu, poetulu, elu avea în armată rangulu unui sublocotenent. Tatălu reformatorulu Martinu Luther, înainte de a se face mineru, a fost țeranu, din care causă Luther scrisese odată amicului său Melancthon cu mândria: „Sunt fiu de țeranu; tatălu meu, moșulu și strămoșulu meu au fost țeranu“.

Din familii de țeranu au eșit, precum bine șcimă, și omenii noștri de carte vestiți și meritați, ca apostoli ai culturai române, și ai românismului.

HIGIENA.

Corsetul.

După Dr. C. Doumas.

Sunt unele femei, cari au neap'erată trebuință de elu; dér sunt și de acelea, cari aru pute să trăescă forțe bine și fără de elu. Ah, însă moda, afurisita de modă; apoi cochetăria, rutina, totu felulu de idei false, de patimi și de neperfectiuni au făcut, ca folosința corsetului, să fiă generală la classa mai inteligentă.

Apr'ope toate femeile sunt cam încovoiate, ele ședă mai multu

tu turcescu mi-a spus, că îndată ce moiu face mahomedanu, nu mă vor mai pune în fiare. Atunci celu puțin și voi pute face serviciu, și voi da mâncare bună și rufe și cine șcie? Când voi fi liberu, vomu vedé... Dumneșeu Rușilor e mare!

— Dér însuși Dumneșeu te va părai nenorocitul, decât te vei lăp'eda de el.

Kascambo, certându pe servitorulu său, abia își putea stăpâni risul, despre intențiunea sa; acesta însă se ap'era cu zel.

— Stăpâne — răspuse el — nu mai pot să ascult de D-ta și nici nu-ți mai pot ascunde lucrulu. Din ziua aceea, în care ei m'au ținut de bolnav și când mi-au luat fiarele sunt mahomedanu. Acum mă numesc Hussein. Dér ce rău e în acesta? Când vomu fi liber, nu potu ôre să mă facu erăși creștinu? Vedé D-ta, acum numai portu fiară și la cea dintâiu ocaziune bine venită, care speru, că se va ivi, le voi sfărâma și pe ale D-tale.

În adev'er și ținura cuvântulu. De atunci încep'ndu nu-lu mai legară și se bucura de-o mai mare libertate; dér a-

ceastă i-ar fi fost în cur'endă forțe funestă. Urzitorii de căpetenie, cari făc'ă expedițiunea în contra lui Kascambo, se temură în cur'endă, că noulu musulman va pute fugi. Indelungata sa petrecere în mijloculu lor și cunoscința limbei lor îl puseră în stare să-i cunoască pe toți pe nume și la o ôrecare întorcere la liniă va pute să dea signalulu, ceea ce i-ar fi dat pe mâna răsbunării Rușilor. De aceea bl'ăst'eamu în gura mare zelulu preotulu turcescu. Pe de altă parte observă bunii musulman, că elu când se ruga pe coperișulu casei, făcea adeseorî din nebăgare de s'ema și din obicei, semnul crucei, împrejurare, care făc'ă ca ei să-lu bănuescă.

Scurtă vreme după ce trecu la legea turcescă, observă Ivan o mare schimbare în raporturile sale cu locitorii și nu se putea înșela asupra neplăcerii lor. Înzadar se încerca elu să descopere cauza neîncrederei lor, când tineri, cu cari era forțe bine cunoscutu, l'u p'ovocară să-i înșoțescă într'o expedițiune războinică; îi făgăduiră o parte din pradă. Planulu lor era să trecă riulu Terek, pentru ca să jefuescă pe

neguțatorii, cari călătoreau la Mosdok. Ivan primi propunerea lor fără trăgănare; de multu dorea elu să-și procure arme. Elu se gândi, că decât l'u vor vedé întorc'ndu-se, atunci nu voru mai pute bănui, că vré să fugă. Deôrece maiorulu se opuse tare acestui planu, se prefăcu Ivanu, că l'a p'ărăsitu pe acesta. Într'o dimineță însă, când se deșteptă maiorulu ved'ă așternutul lui Ivan strinsu lângă părete; Ivan plecase pesi e nopte.

Increderea, pe care Ciecenzii i-o arătară așa de fără de veste, st'erni bănuială în mintea lui Ivanu. Nu era lucru firescu, că astfel de omeni vicleni și banuitori să ia pe unu Rusu în expedițiunile lor, îndreptate în contra compatrioților săi. În adev'er mai târziu află, că ei i-au făcut propunerea, ca să-i înșoțescă, numai pentru ca să-lu p'otă ucide. Deôrece însușirea sa de nou trecut la legea lor, le impunea ôrecare cruțare, și totuși își propuseră, ca pe drum să-lu păzescă bine și când se va începe ataculu să-lu ucidă, ér apoi să d'ică oătră ai lor, ca a căpută în luptă. De altmintearea numai puțin p'ărăși erau inițiat în planulu expedițiunei

și o întâmplare neașteptată zădărnici intențiunile lor. În momentul, când banda voia să atace pe neguțatoru, fură ei înșiși atacați de unu regiment de cazaci, cari îi goniră v'ertosu, așa că cu greu putară scăpa trec'ndu riulu. Mărima pericolulu făcu să se uite complotulu urzit în contra lui Ivanu.

Când ordia trecu în neor'endială peste riulu Terek, alu cărui cursu e forțe repede, cădu calulu unuia dintre Ciecenzii și îndată fu răpit de valurile riului. Ivanu, care-lu urma cu primejdiă de a fi și elu răpit de valuri, își mână calulu în mijloculu vârtejului, apucă pe t'enerulu în momentul, când tocma era să se cufunde, și-lu aduse norocosu la celălaltu țermu. Cazacii recunosc'ă pe Ivanu la lumina țiorilor zilei, după uniformă și chipulu său militar, țin'ă asupra lui și strigară: „Fugariu! Puneți mâna pe fugariu!“ Hainele sale fură găurite de glonțe. Totuși ajunse elu, după ce se luptase cu disperare și-și pușcase toate patrunele, cu norocire în sat, și cu renumele, că a scăpatu viața unuia dintre tovarășii săi și prin acesta a folositu trupei întregi. (Va urma).

decât bărbății și prin lipsa de exerciții corporale e naturală, ca rezistența lor musculară să slăbească; ele încă fiind tinere au o deosebită aplecare spre un fel de ostenelă, ce le silește să stea plecate înainte. Femeile, cari sunt mai cărnoase și mai grase, sunt și mai aplecate a lua această pozițiune, căci greutatea cărnei, a sîmului și a capului le face să nu și potă ține cu ușurință corpul drept fără a nu se folosi de ceva măestria, care le ajută la ținerea dreaptă a corpului. In asemenea casuri totuși se mai poate scusa folosirea corsetului, însă chiar și în astfel de casuri acesta trebuie să fi elastic, lat și foarte puțin strîns.

Se dice, că timpul schimbă moravurile și nu mai puțin obiceiurile. Timpul face și preface, formă și străformă și astfel el, marele reformator al lumii, a schimbat vechile moravuri familiare, în îmbrăcăminte, în purtare, în traiu peste tot. Cine a intrat vre-odată într-o familie pe care Dumnezeu a dăruit-o cu tinere fete, fără ca după moda și sistemul riguros al timpului, să nu fi audiat pe mamă, ori pe bonă: „drăguliță, ține-te drept?” Pentru ca aceste gingașe creaturi, să potă urma acestei porunceli, acest precept fizic așa dîcîndu, ar trebui ele să fiă trimise afară în liber, unde cu jucării potrivite să facă o gimnastică naturală de sărituri, precum cordonuri, cercuri etc. Dér în locul acestora, ce fac de obicei mamele, în genere părinții? Ei pun pe aceste fragede copile într'un cerc de fier, le strîng trupurile, în desvoltare, într'un afurisit corset, le sdruncină și le tiranizează corpul până la leșină, numai ca să le dea o formă, care pentru un ochi inteligent, pentru o inimă umană, nu poate să prețuască, ci mai vîrtos să desprețuască, să condamne chiar această modă afurisită. S'apoi știu ore mamele, cari sunt urmările acestei creșterii, ce cade afară din legile firei? — Când copila a ajuns la anul 15—17 al vieții, etatea în care organismul trupesc recere cea mai desvîrșită necesitate de desvoltare, ea se vede strînsă între oșe de balenă (pesce), care nu este nici mai mult, nici mai puțin, decât o mașină omorîtore, ce-i împedecă funcțiunea regulată a plămînilor și a stomacului; ea în loc de a respira—gîfăe, în loc de a mistui—stomacul abia își face serviciul pe jumătate, de cumva și-l mai poate face și atât; ea are brațe ca fusele, picioare ca nise fusceli dela scară. Dér, ce e necazul, totu atunc trebuie și măritată.

Efectele corsetului déră nu pot să fiă decât de o nespasă stricăciune. El sugrumă deodată trei funcțiuni ale organismului, adică: respirațiunea, circulația și mistuirea. Apăsarea continuă, ce o exercită corsetul asupra pieptului, împiedecă în mod foarte păgubitor desvoltarea plămînilor și pune mari piedeci respirațiunii; înecă, umple plămînilor cu materii bolnăvicioase, produce vîrsături de sânge, și ca corônă a tuturor acestor miserii, de multe ori provocă oftica.

Cât privește circulația, corsetului face ca sângele să isbescă spre inimă pe care o lărgesc din ce în ce mai mult, spre a merge înainte, cauzând astfel o mulțime de bôle de inimă.

Din punct de vedere al mis-

tirei, corsetul are de asemenea urmările lui fatale. Adeseori vedem pe la băi tinere femei, ce vin să-și caute sănătatea sdruncinată. Multe din ele suferă de stomac, nu pot mistui. Da, fiindcă folosirea afară din cale a corsetului a stîns din ele ori ce apetit și le-a ruinat stomacul, încât acesta nu mai poate conține nimic. Un exemplu: S'a întemplat, că murind o tînără fată în crude suferințe, s'a aflat, că stomacul îi era sugrumat printr'un fier al corsetului și despărțit în două părți, ca și stomacul animalelor rumegătoare.

Tot sub influința corsetului se mai desvîltă și alte bôle la femei, căci aceste mașini grozave nu string numai talia, ci prin capetul lor de dinainte produc o apăsare nenorocită, comprimă și deslocașează organele trupului.

Urmăză déră, că corsetul de gradază frumșetea și elasticitatea corpului; el supără șoldurile, scortșese pielea, face împrejurul taliei o aureolă roșatică, ba sunt femei, cari când se desbracă își jupuesc, cu delicatele lor degete, carnea comprimată și tiranizată de corset. Etă ce va să dîcă estetica corsetului!

Sunt foarte evidente relele ce le produce abuzul cu corsetul, și cu toate acestea foarte puțină speranță avem, că femeile se vor lăpăda de el. Impăratul Iosif II a voit să facă o reformă. Credîndu că va pute opri purtarea corsetului, a dat un edict sever în contra lui. Dér austriacele riseră și făcură ceea ce fac și azi. Totu așa, mulți filosofi, cari nu puteau suferi corsetul și cari scriseră în contra lui, trăiră și muriră neînsurați.

Noi credem, că ar fi o muncă zadarnică a mai stărui să combatem această mașină torturătoare de corpuri, deci acelor dintre urmașele Evei, cari țin la sănătatea și viața lor, le recomandăm să nu trecă cu vederea aceste rînduri.

Filuri.

POVEȚE.

Imuierea cismelor. Pentru ca să înmuim cismele uscate, le băgăm mai înteu în apă, apoi le scotem afară și le ștergem. După aceea se ung bine cu untură, sau cu alte unsoari de cismă și în chipul acesta și pielea cea mai tare se va înmuia.

Depărtarea cernelei de pe hîrtie. Pentru ca să depărtăm cernela de pe hîrtie, udăm pata de cernelă cu zémă de lămăie, sau cu o amestecătură de 2 părți acid sulfuric și 2 părți apă de ploie și se frecă locul, după ce a dispărut cernela, cu nise bucăți de pânză de lână.

Cum să ținem blănile? Se recomandă mai înteu, ca să le scuturăm și să le batem bine de praf, apoi să le punem la aer curat. Decă deja a intrat insecte în blană, atunci vîrsăm nisip ferbinte pe blană și frecăm cu mâna în sus și în jos. Apoi luăm blana și o cõsem în pânză tare și o punem la un loc sventat. Negustorii ruși de blane tórna vitriol de fer, sau praf de insecte peste blană.

Cum să păstrăm lămăele. Lămăele se păstră bine, decă se pun în cutii uscate și curate, înfășurate

fiesce-care în hîrtie și acoperite bine în toate părțile, fără a se atingea una de alta. Se presară printre ele nisip mîrunt, uscat mai înainte cât se poate de bine în cuptor, ca să nu mai cuprindă nici urmă de umezélă în el.

Mijloc bun de a se destupa sticlele cu dopuri de sticlă Se întemplat foarte adeseori, că dopurile de sticlă se întepenesc așa de tare în gâtul sticlei, încât trăgîndu-se mai tare se sparg. Pentru a se destupa îndată asemenea sticle, trebuie să încăldim puțin de jur împrejur gâtul sticlei la flacăra luminărei, sau a unui chibrit. Căldura dilatăză, sau mai bine dîș lărgesc gâtul sticlei și dopul, care se întepenise, se scote lesne, ne mai fiind strîns de gâtul sticlei.

Morțea șorecilor. Pentru a scăpa de guzganii ce fac atâtea pagube în magazinele de mărfuri etc. trebuie să asficsiați (nădușiți) cu gazuri în găuri, sau și mai bine trebuie să formați pisicile pentru misiunea lor; a nu li se da mult de mîncare, nu trebuie să desmerdate pentru a deveni și mai puturoșe; ci isgonite din casă și învîtate în magazii, unde vor prinde și isgonii guzgani, mai ales decă se lasă loc printre lădi și pe lângă zid, ca să pătrundă pisicile. Decă nici cu pisicile nu se isbutesc nu e altceva de făcut de cât să se întrebunțeze șoricicioșii, sau arsenicul, stricnina și fosforul; însă asemenea otrăvi trebuie întrebunțate cu mare băgare de sémă și e bine a vă feri de asemenea mijloce foarte primejdișe.

Pasta de fosfor pentru uciderea șorecilor se pregătesc astfel (după formula ce o găsim în un diară frances): fosfor 20 gr.; apă fiartă 400; făină 400; seu topit 400; ulei de nucă 200, zahăr pisat și cernut 250.

Se pune apă fiartă și fosforul în un vas gros de porțelan, se topesc îndată. Se adogă repede făină, dér câte puțin, amestecându-se cu un pisalog de lemn. Când această amestecătură s'a răcit mai de tot, se tórna câte puțin seu topit și calduș, uloiu și în fine zahăr și se amestecă mereu până se răcesc cu totul.

Folosele urzicii. Urzica este o plantă foarte hrănitore și folositoare pentru animale. Ea înmulțesc cantitatea și calitatea laptelui la vaci, oi și capre; laptele vitelor hrănite cu ea conține o cantitate mare de smântînă și un suc mai zăhăros. Din semințele de urzică se pot îngrășa paserile de curte. Când cineva voesc a face o proviziune de urzică, este destul ca primăvera să le smulgă, să le usuce în aer la umbră și apoi se va amesteca în proporțiune de una la patru părți cu fîn sau cu paie. Agricultorii inteligenți adună bălîgarul vitelor hrănite cu această amestecătură, căci el contribuiesc foarte mult la creșterea plantelor. Din semințele ei se scote un oleu foarte plăcut la gust; luându-se în decoctiuni înlesnesc înmulțirea laptelui la tinerile mame. Este un medicament escelent în contra unor bôle. Oblojindu-se cu ea pe corp, se desvîltă sensibilitatea țesăturilor pielii, se măresc elasticitatea mușchilor și se face mai lesnică mișcarea articulațiilor. Urzica ar pute să concureze cu cele mai bune producțiuni de in.

Și cu tot folosul ei mare, atât la noi cât și în alte țări, urzica este părăsită, creșc sêlbatică și nu se întrebunțeză. Peste tot se calcă și se strică; valorea ei neprețuită este desprețuită.

Literatură.

A apărut:

Gheorghe Barițiu, 12 (24) Mai 1812—1892. Foi comemorative la serbarea din 12 (24) Mai 1892, de Dr. Corneliu Diaconovich. Format 8° de 88 pag. Preț 80 cr. În partea întâi se află o descriere a laborioșei vieți a d-lui G. Barițiu, dimpreună cu portretul d-sale bine nimerit, ér în partea a doua sunt publicate vorbirile deputațiilor și felicitările, ce li s'au adresat ilustrului bărbat cu ocaziunea serbării jubileului său de 80 de ani.

Dicționar latin român, cules după cei mai buni autori, de Dem. I. Popilianu, licențiat în litere și filosofie, profesor de limba română și latină la liceul Carol I, din Craiova. Format mare 8° de 544 pagine. Depozitul general se află la tipografia națională „Rulian și Ignat Samitca” în Craiova, de unde se poate procura cu preț de 8 lei n. exemplarul. — Acest dicționar, reclamat imperios de trebuințele școlii ale elevilor din licee și gimnaziile clasice, este până acum cel mai voluminos între dicționarele de acest fel, apărute până acum în limba românească.

Cultura cu abur este titlul unei broșuri datorită d-lui Ioan Ordeanu-Severu, absolvent al școlii de agricultură dela ferăstrău, (România) fost practicant pe fermele model ale Archiducului Albrecht. Broșura d-lui Ordeanu tratăză cestiunea cea mai interesantă din câte se agit azi printre marii proprietari, adică cestiunea introducerii plugului cu abur în cultivarea pământului, desvîltând prin exemple și descrieri nimerite în ce chip se pot utiliza forțele naturale. Din punctul acesta de vedere, broșura d-lui Ordeanu are valoare netăgădnică drept ce o recomandăm publicului interesat. Ea se află de vânzare la librăria Sococ, București, cu preț de 50 ban.

MULTE ȘI DE TOATE.

Câtă vreme pot răba de fîme și de sete animalele.

În general animalele, cari se hrănesc cu erbă mor mai curînd de fîme decât acelea ce se hrănesc cu carne; ast-fel: Crocodilul în 4 luni, viperele sau năpărcel în 2 la 3 luni; cămilele răbdă mult, porcul 6 la 7 săptămîni, cănele 3 la 4 săptămîni, pisica 15 la 20 zile, calul 12 zile (30 zile dându-se apă), iepurele 12 la 17 zile, orbeșul 3 la 4 zile, șorecele 3 zile, leul 2 la 3 zile, șobolanul 2 zile. Decă aceste animale au apă de beut, pot rezista mai mult, acesta din pricină că apa cuprind (afară de cea destilată sau de ploie), totdeauna particulele de substanțe hrănitore. Gășcele, rașele și curcanii trăesc 5 la 6 zile fără de mîncare, dér până la 44 zile, decă li-se da apă. Vulturul 15 zile, pe când paserile mici, ca cauarul, priveghietorea d'abea 24 césuri.

Cât despre sete, depinde după felul hrănirii: cu cât hrănirea va fi mai umedă, cu atât animalele răbdă mai mult de sete. Animalele erbivore duc mai mult de sete decât cele ce se hrănesc cu carne. Oia, capra, epurele, beau puțin; pe când căni, pisicile, lei, lupii beau mult. Paserile cari se hrănesc cu grăunțe béu mai mult ca carnivorele. Cămila bea din 4 în 5 zile. Reptile béu puțin.

Cât pentru animalele hibernante, (iernatice) precum urșii etc. îndată ce începe frigul stau în amorțire (dorm) și nu mîncă nimic până ce se încălțesc; ele se mistuesc pe sine însăși, căci aceste animale adorm grase și tari,

Ar când se deșteptă sunt slabe și fără putere.

Acosta e opinia d-lui T. Obalski și a multor omeni de știință. Cu toate acestea d-l G. P. din R. Săratu (Rom.) care a vânat mulți urși, afirmă cu siguranță că nu e esact că toți urșii stau fără d'a se hrăni totă iarna, ei desgropă și se hrănesc cu un fel de sfeclă, ce crescă sâlbatică. Densulă a găsită, în căldurose vizuini, în mijlocul erneli, urși, cari i s'au părut (nu de frică!) că nu sunt de felu adormiți și nici slăbiți, precum se pretinde de unii.

In birtu.

Óspele: Chelneru, ia pescele acesta înapoi, mirósă prea urit!

Chelnerul: Te rog, d-le, din cauza acestei călduri nesuferite, mirósă pescii deja mai înainte de a fi prinși!

Păcălită.

Principele Kaunitz dete odată împăratului Iosif II, să iscălescă un proiectu de lege. Impăratul însă era cu totul nemulțamit cu acosta, de aceea scrisă sub proiectu cu litere mari următoarele: Kaunitz este un magaru Iosif II. Curându după aceea intră în cabinetul împăratului principele Kaunitz, pentru ca să primescă răspunsul. Iosif îi dete hârtia dicându:

„Acosta este părerea mea; cetesce.“

Kaunitz trăgăna și dicse, că nu voesce să vate me pe M. S. Impăratul stăru. Atunci Kaunitz ceti cu voce tare: „Kaunitz este un măgaru, Iosif alu doilea.“

O ciupercă uriașă.

Nu de mult un americanu, cu numele Rissoli a găsită într'o pădure o ciupercă uriașă, care măsură doi metri în circumferință. Decă pui ciuperca într'un vârful de băț; apoi ea e tocmai ca o umbrelă mare, sub care se pot adăposti patru persoane. Cățiva amatori și unele musee americane au oferit lui Rissoli bani mulți pentru ciupercă, der elu n'a voit să i-o dea, căci dicea elu, că asta e norocul lui. Rissoli a tăiat-o în două. Jumătate a pus-o la fum, ér din celaltă jumătate și-a hrănit familia (8 persoane) timp de o jumătate de lună. Partea cea afumată va mânca-o la érnă. Să-i fiă de bine!

Impăratul dolarilor.

Cel mai bogat om din America e fără îndoială John D. Rockefeller, a cărui avere se uroă la 130 milioane de dolari, și care, pe drept cuvânt, e numit „impăratul dolarilor“. Răposatul Vanderbilt a fost și mai bogat, elu avea 200 milioane de dolari de cari se despărți într'o bună dimineață, fiind lovit de un atac de apoplexie. Avera marelui Vanderbilt se împucătați între moștenitori, așa că nici unul din membri acestei familii bogate, nu are mai multe de 75 de milioane de dolari. Rockefeller are un venit anual de 9 milioane de dolari, séu de 125,000 de franci pe și. E de remarcă, că Rockefeller, acum 20 de ani, a fost un contabil séracu. Elu singur a construită colosala piramidă de aur în vârful căreia séde astăzi, pe când averea familiilor Vanderbilt, Astor și Rotschild e opera câtorva generațiuni.

Femele colonel din armata germană.

Armata germană numără printre comandanții de regimente și 8 femei cu rangul de colonel, cari sunt: reginele Sofia și Wilhelma ale Țerilor de jos; împărătesa văduvă a lui Fridericu alu III-lea; împărătesa Victoria, soția lui Wilhelm alu II-lea; principesa-soția a lui Fridericu-Carol de Prusia; regina Victoria a Anglizei și ducesa de Connaught fiica sa; marea ducesă Maria, soră a împăratului Alesandru alu III-lea. De sigur, că aceste colonele n'au co-

mandatū nici-odată nici patru omeni și un caporalu.

Cunosce-te pe tine însuși.

A: Ai trimis miresei tale în Australia portretul tău? — B: „De sigur“. A: „Der te-a costat mulți bani?“ — B: „De locu, am trimesă portretul ca „muștră ară valore!“.

Profesiune.

„De ce te mai necăjesi cu vecinul d-tale“, dicse un medicu cătră un ospătaru din provincie, „omul acela e un sanguinicu!“ — „Soușai, d-le doctoru“, răspuse ospătarul, „nu e sanguinicu, ci scriitoru!“

Certă pentru rang.

O femeie, care vindea unt și una care vindea brânză, se află una lângă alta în biserică, unde începă a se certa, care să mérgă mai înainte. Cea care vindea unt, se imbulși înainte dicându, cătră cealaltă: „Untul vine înainte brânzei!“.

Sfatu bun.

O damă nemăritată, care nu mai era în florea etății, și nu se distingea nici prin frumsețe, nici prin blândețe, rugă pe un amic alu ei să-i dea un sfat, cum să scape de unulu din adoratorii săi. — „Căsetoresce-te cu elu“ fū răspunsul. — „Să mé ferescă Dumneșeu, mai bine aș dori să-l vedu spânzurat“. — „Căsetoresce-te numai cu elu, după cum și-am spus și nu va trece multă vreme, și se va spânzura singur!“.

Calendarul săptămânii. Table with columns for dates (Aug. 16-22) and names (Dionid, Miron, Flor și Laur, Andreiu, Samuil, Tadeu, Agatonie).

Bursa din Bucuresci din 23 Aug. n.

Table of stock market values (Valori) and interest rates (Cimpe) for various bonds and banks.

Tergul de rimători din Steinhuch. La 18 Aug. n. starea rimătorilor a fost de 153,324 capete, la 20 Iunie au intrat 1674 capete și au eșit 2687 rămânându la 21 Iunie un număr de 151,311 capete. — Se notă: marfa ungurescă veche, grea dela 43 — până la 43 1/2 cr. marfa ungurescă tineră grea dela 45 — cr. până la 46 1/2 cr., de mijlocu dela 45 1/2 cr. până la 46 1/2 cr., cr. ușoră dela 47 1/2 cr. până la 49 — cr. — Marfa țărănescă grea dela — până la — cr. — de mijlocu dela 45 — cr. până la 45 1/2 cr. ușoră dela 47 1/2 cr. până la 49 — cr. — Marfa de România Bákony de grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocu grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușoră dela — cr. până la — cr. transito dto țeposă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocu dela — cr. până la — cr. Marfa sârbescă grea dela 46 — 46 1/2 cr. transito, mijlocu grea dela 46 — 46 1/2 cr. transito ușoră de la 46 1/2 47 cr. Porci îngrășați de un an dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 47.

Bursa de mărfuri din Budapesta

dela 23 Aug. n 1892.

Table of grain prices (Săminte) and oil prices (Săminte vechi ori noue) with columns for quality and price per 100 chilogr.

Table of commodity prices (Produsediv.) and exchange rates (Cursul) for various goods like oil, sugar, and flour.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

din 19 Augustu 1892.

Table of grain prices (Măsură și greutatea) and quality (Calitatea) for various types of wheat and other grains.

Cursul la bursa din Viena

din 25 Augustu a c. 1892

Table of financial data from the Vienna stock exchange, including interest rates and exchange rates.

Cursul pieței Brașov

din 25 Augustu st. n. 1892

Table of local market prices (Cursul pieței Brașov) for various commodities like flour and oil.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Malor.

APA MINERALĂ ERDŐVIDÉK-BAROSS

aprobată prin înaltul decretu ministerialu Nr. 88/783 din 3/12 1891.

Sursa Erdővidék-Baross, este de numărată între cele mai curate ape minerale alcaline, feruginoase și acido carbonice. Grație acestei compozițiuni chimice și a gustului său plăcut, această apă, amestecată cu vinu este o băutura plăcută și recoritoare la masă și în timpul de epidemie. Așa minerală Erdővidék-Baross este recunoscută ca una ce mărește pofta de mâncare, activează digestiunea, este de o eficacitate incomparabilă în afecțiunile stomacului și rinichilor și influențează în modu satisfăcătoru asupra regulei funcționării a organelor urinare. Persoanele anemice și în stare de slăbiciune găsesc în această apă un fortifiant exelent din cauza ferului ce conține. În afecțiunile căilor respirătoare, reumatismu muscular și în diferite stări de slăbiciune a nervilor, întrebuițarea ei este însoțită de rezultate eclatante. Amestecată cu suc de lămâie séu sirop de smeură, ea este recomandabilă, ca eselență limonadă gustosă recoritoare și igienică. Apa Baross „ERDŐVIDÉK“ în Transilvania este de găsită la băcănia lui

CAROLŪ IRK, str. Porții Nr. 65

precum și la d. d.: Duschoiu Iohann & Sohn, Karl Töpfner, Josef Scheser, Anton Zeriff. M. Zeriff, Anton Bede, Iohann Nagelschmidt.

Prețul unei sticle 1 litru, 6 cr.

Ganz seidene Foulards von 85 kr. bis fl. 4.65 p. Met. (ca 4.50 vers. Deffins) gestreift kariert, bedruckt, u. — vers. roben- und stüppweise porto- und zollfrei in's haus die **Selden-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.) **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

De închiriat.

În maerul Blumena Nr. 199 pe unulă séu mai mulți ani sunt:
de acum încolo:

- 1) Podulă fabriciei de uleiu ca magazină de bucate;
- 2) Magazinele lănăriei;

Informațiune mai de aprópe se dá în

Cancelaria Eforiei școlare în edificiul gimnasiului românú
din gróverí suburbiulú Scheiu.

824—9.—23

Quint-Estract de Coniac.

Marca pentru
Quint-Estract de Coniac

Spre producerea momentană a unui coniac escelentú, sănétosú și abundantú, care nu se póte deosebi de coniaculă veritabilú francesú, recomandú această specialitate **probată**.

Prețulú unui kilo (de ajunsú pentru producerea a 100 litre) este 16 fl. v. a. Recepta se alăturéză gratisú. Pentru celú mai bunú rezultatú și pentru unú fabricatú sănétosú garantezú.

Economisare de spirtú

póte obține prin **esența** mea neîntrecutá pentru **întărirea rachiurilorú**; aceea dá béuturilorú unú gustú plăcutú, simțibilú și se póte găsi numai la mine.

Prețulú unui kilo **3 fl. 50 cr.** (de ajunsú la 600—1000 litre, inclusivá instrucțiunei de întrebuiñare.

Afárá de aceste specialități oferú de totú felulú de esențe pentru producerea de **rumú, slivovitz, treber, kräuterbitter** și de totú felulú de **liqueur-urí, spirtuóse oțetú și oțetú de vinú** de o calitate neîntrecutá. Recepte se alăturéză gratisú. **Prețurí curente franco.**

Se garantezú pentru fabricate sănétose.

CARL PHILIPP POLLAK,

Fabricá de specialități de esențe în Praga.

892,50—11.

Representanți solidi se caută.

Dintre tóte hártiile pentru țigarete este recunoscutá de cea mai buná hártia de țigarete veritabilá **franzuzescá**

„Le Gloria“

fabricațiunea d-lorú
JOSIFŪ BARDOU & FILS în
PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aurú, 16 diplome de onóre marí, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hártia, care în finețá și bunátate întrece tóte celelalte hártii de cigarete ce esistá.

„Le Gloria“ este numai atuncí veritabilá, decá fiá-care cárticică pórtá firma **IOSIFŪ BARDOU & FILS**.

„Le Gloria“ se efectuezú cu marginele netede séu crestate (perforate.)

„Le Gloria“ se efectuezú și ca **tuburí** și adecá într'o calitate neîntrecutá de finá.

„Le Gloria“ este de cÁPétatú în **Brașovú** la tóte marchetániile și bÁCániile en-gros, precum și la fiá-care debitantú mai bunú de tutunú.

855.—14

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinetú de consultațiune cu celebritáțile medicale și cu specialiștii dela facultatea de mediciná din Viena.

Consultațiuní și prin *correspondența*

Numere singurateice din „Gazeta Transilvaniei“ á 5 cr. se potú cumpéra în librăria **Nicolae Ciurcu**, și în tutungeria **I. Gross**.

FUNDATÁ ÎN 1888.

TIPOGRAFIA

FUNDATÁ ÎN 1888.

A. MUREȘIANU

BRAȘOVU, PIAȚA MARE No. 30.

Acestú stabilimentú este provédutú cu cele mai noué mijlóce tehnice și asortatú cu totú felulú de caractere de litere din cele mai moderne, este pusú în pozițiune de a putea esecuta orí-ce comande cu promptitudine și acuratețá, precum:

CĂRȚI DE SCIINȚÁ,
LITERATURÁ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AURÚ, ARGINTÚ ȘI COLORÍ.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
PENTRU TÓTE SPECILE DE SERVICIURÍ.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURÍ și RESTAURANTE.

COMPTURÍ, ADRESE, CIRCULARE, SCRISORÍ, CUVERTE,
PREȚURÍ-CURENTE ȘI DIVERSE ANUNCIURÍ.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE VISITÁ
DIFERITE FORMATE.

BILETE DE LOGODNÁ ȘI DE NUNTÁ
DUPÁ DORINȚÁ ȘI ÎN COLORÍ.

BILETE DE INMORMENTARÍ.

Comandele eventuale se primescú în biuroulú tipografiei, Brașovú piața mare Nr. 30, etagiulú I, cátrá stradá. Comandele din afará rugámú a le adresa la

Tipografia **A. MUREȘIANU**, Brașovú.